

STYRKET PÆDAGOGISK LÆREPLAN

Dagtilbudsområdet

Indhold

Indhold	2
Hvem er vi?	3
Læreplansblomsten	5
KVALid	6
Børnesyn.....	8
Dannelse og børneperspektiv.....	9
Leg.....	10
Læring	10
Børnefællesskaber	11
Pædagogisk læringsmiljø, herunder arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer	11
Forældresamarbejde	12
Børn i udsatte positioner	13
Sammenhænge, herunder inddragelse af lokalsamfundet.....	13
De seks læreplanstemaer	14
Evalueringskultur	15
Alsidig personlig udvikling	15
Social udvikling	17
Kommunikation og sprog	18
Krop, sanser og bevægelse	20
Natur, udeliv og science	21
Kultur, æstetik og fællesskab.....	23

Hvem er vi?

Børnehaven Troldehøj er et dagtilbud, som er normeret til 46 børn. Vi er dog i gang med en tilbygning af vores hus og bliver efterfølgende normeret til 70 børn. Huset er opført i 1999.

Troldehøj ligger i udkanten af Øster Brønderslev ved siden af skolens boldbaner. Vi har en meget stor og spændende legeplads med plads til mange forskellige læringsmiljøer. Vi har både høns og kaniner, som både børn og deres forældre er med til at passe.

Vi er opdelt på 4 stuer; Spirestuen, Svampestue, Koglestuen og Troldestuen. På nuværende tidspunkt er vi opdelt på tværs af årgangene, bortset fra ældste gruppen, fordi de har brug for at blive stimuleret anderledes i forhold til de yngre årgange.

Vi har fastansat 7 pædagoger, inkl. Lederen og 2 pædagogmedhjælper. Vi har yderligere en fastansat i flexjob. Vi har i perioder studerende, som er i praktik i 6 måneder. Herudover kan vi have studerende i kortere forløb. Vi har også en frivillig der kommer 2 dage om ugen.

Vi profiterer af at Troldehøj ligger på landet. Vi har højt til loftet og kort vej til skov og sø. Vi har kendskab til lokalområdet, som vi alle er en aktiv del af – vi ved hvor hinanden bor og vi er på fornavn med købmanden. Vi har et samarbejde med plejehjemmet Elnehøj, hvor vi en gang om måneden besøger beboerne og fx synger, danser eller lignende. Yderligere bliver vi inviteret til at slå katten af tønden til fastelavn og går Lucia optog til jul.

I december er vi hvert år til julegudstjeneste i Øster Brønderslev kirke sammen med dagplejen og efterfølgende til juletræsfest i samlingshuset.

Vi har et samarbejde med dagplejen, som vi inviterer til en dag, hvor alle dagplejerne er velkomne. Yderligere er dagplejen god til at komme og besøge os inden vi skal modtage et barn.

Pædagogikken i Troldehøj er baseret på Brønderslev kommunes børnesyn, som står beskrevet længere nede. Vi har i vores praksis fokus på at være nærværende overfor

børnene. Dette gør vi ved at have tid til at være lyttende og klar til at indgå i dialog omkring hvad barnet er optaget af på givende tidspunkt. Vi er bevidste om at børnenes trivsel kommer før alt andet praktisk som skal gøres i løbet af dagen. Alle ansatte bliver uddannet i ICDP, så alle medarbejder har et fælles udgangspunkt til vores tilgang til børnene.

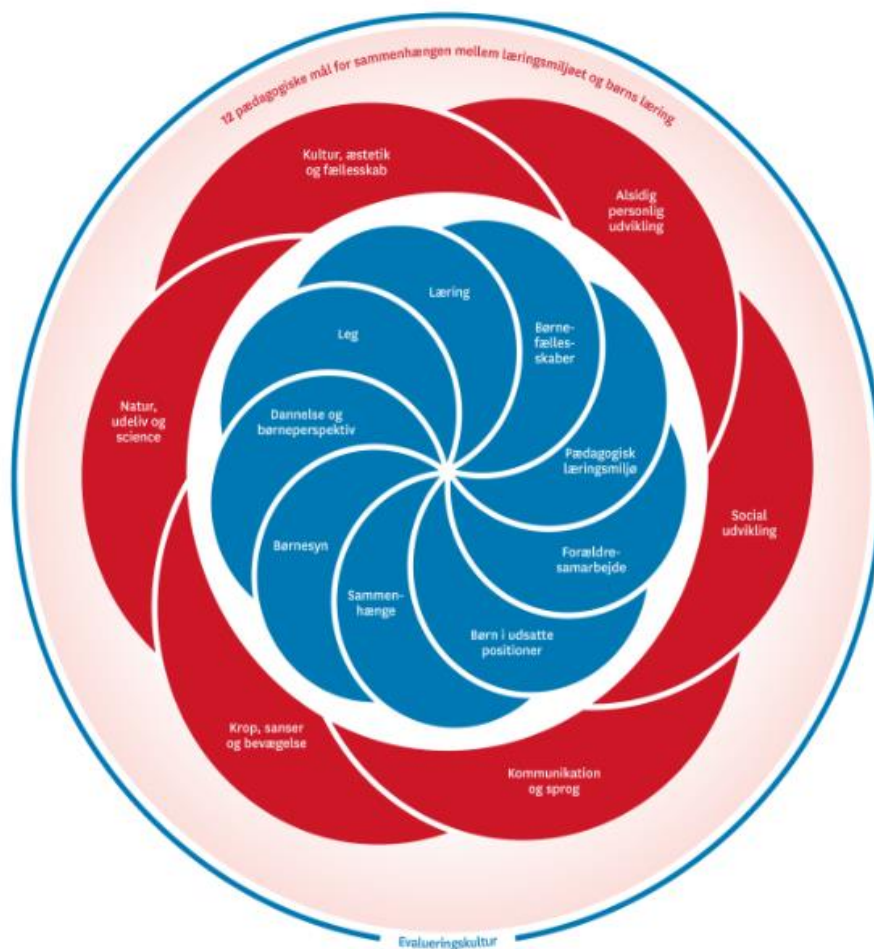
Vi arbejder med at have dynamiske læringsmiljøer på vores stuer, for at understøtte de forskellige børnegrupperes udvikling.

Hverdagen er fyldt med mange praktiske opgaver, som voksne vejleder og guider vi børnene i de forskellige aktiviteter, fordi det skal være med til at understøtte børnenes selvhjulpethed og derved skal være med til at opbygge barnets selvværd og selvtillid. Dette foregår også i tæt samarbejde med forældrene, så vi sammen sikre at ramme barnets i sin nærmeste udviklings zone.

I Troldehøj ønsker vi en tryk og god forældrekontakt. Vi ser forældrene som vores vigtigste samarbejdspartner. Så vi ønsker gerne en åben og ærlig dialog omkring, hvis der er noget på hjemmefronten som ændrer sig eller som kan være med til at barnet er i en sårbar position. Ligeledes informerer vi også forældrene om både stjernestunder eller konfliktprægede oplevelser. Vi arbejder ud fra at vores pædagogiske praksis er transparent.

Vi har arbejdet med denne rapport til pædagogisk dag den 27 maj 2022. Den bliver efterfølgende udgivet sommer 2022.

Læreplansblomsten

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et dynamisk dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde. Seneste opdaterede version af læreplanen lægges på institutionens hjemmeside hvert andet år, men kan rekvireres ved kontakt til dagtilbudsleder/dagplejepædagog. I løbet af de to år, er læreplanen et arbejdsredskab for dagtilbuddet hvor planen gennemgår løbende evaluering og justering. Det fremgår af den pædagogiske plan, hvordan der hele dagen arbejdes med at etablere inkluderende læringsmiljøer og børnefællesskaber, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børn de bedste muligheder for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, der består af en række centrale elementer der er kendetegnende for den forståelse og tilgang hvormed der arbejder med børns udvikling, dannelse, læring og trivsel. Centralt i dette er Brønderslev Kommunes Børnesyn, hvorfor dette præsenteres indledningsvist.

De pædagogiske læringsmiljøer beskrevet i denne pædagogiske plan er tilrettelagt, så de inddrager hensynet til børns perspektiver og deltagelse, til børnefællesskabet og til den aktuelle børnegrupes sammensætning og forudsætninger.

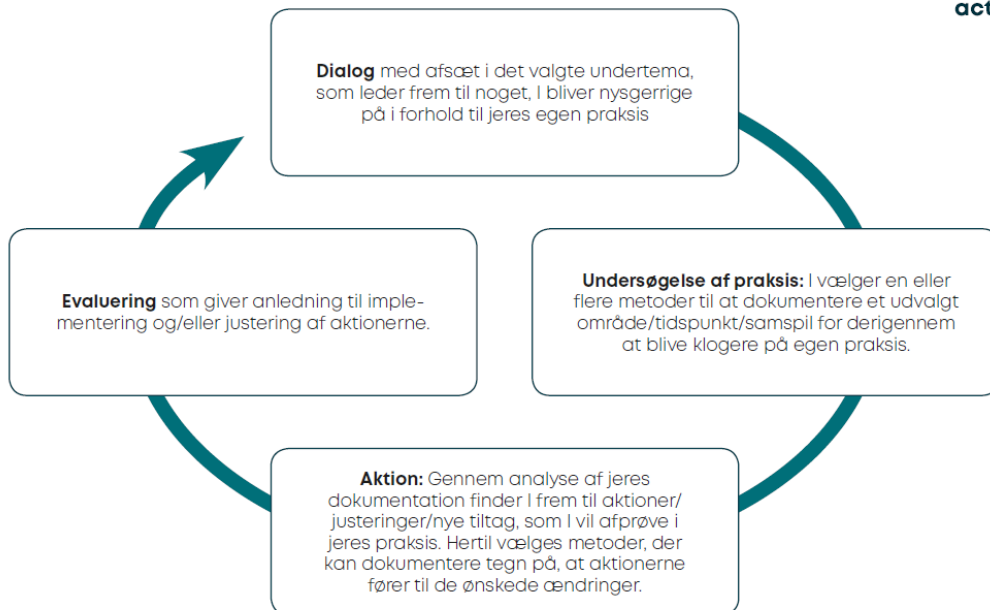
KVALid

KVALid står for Kvalitet i dagtilbud og er et dialogbaseret værktøj til systematisk selvevaluering, der arbejdes med på hele dagtilbudsområdet. Arbejdet har været i gang siden efteråret 2020.

Gennem aktionslæring og med afsæt i kvalitetskriterierne i KVALid, undersøger, udforsker og evaluerer vi løbende vores pædagogiske praksis.

Med KVALid arbejdes der med rammerne omkring barnet – altså læringsmiljøet. Her kigges både på struktur, proces, børneperspektiv og læreplanen, i tråd med Børnesynet.

Når der arbejdes med KVALid er det i en aktionslæringstilgang. Nedenstående model viser et loop i aktionslæringstilgangen.

B Ø R N E S Y N

BØRNESYN

Det enkelte barn er ligeværdigt, unikt og indeholder masser af ressourcer og udviklingspotentialer. Barnet udvikler sig og lærer gennem relationer til andre – såvel børn som voksne i et forpligtende fællesskab.

Barnet skal forstås ud fra de sammenhænge, det indgår i og ud fra de betingelser det har for at handle. Barnets adfærd kan derfor ikke ses løsrevet fra de voksnes praksis og slet ikke løsrevet fra de rammer og regler de voksne sætter op for børnenes liv med hinanden.

- For at forstå barnet, skal vi voksne undersøge barnets baggrund og hverdag
- Barnet er aldrig et problem, men det kan være en del af en problematik – og så har vi som voksne ansvaret.
- Barnets trivsel og udvikling påvirkes af hvilken tilgang og sprog, vi voksne anvender i kontakten med barnet

SOM FAGPROFESSIONEL I BRØNDERSLEV KOMMUNE BETYDER DET:

- At du er bevidst om, at den måde du forstår barnet på og det sprog du bruger, har afgørende betydning for barnets udvikling og muligheder.
- At du tager ansvar for at finde ud af hvad det er der i omgivelserne står i vejen for barnet, hvis barnet ikke lykkes ift. de krav og forventninger vi stiller i dagplejen, daginstitutionen og i skolen.
- At du aldrig beskriver et barn negativt - for så er det umuligt at forandre sig som barn
- At du kan tænke ud fra flere perspektiver, fordi virkeligheden altid kan se anderledes ud og kan ændres. Derfor benytter du flere forskellige tilgange for at barnet skal lykkes.
- At du er bevidst om at et fællesskab ikke udvikles ved at fokusere på individer – men snarere omvendt: Fællesskabet er rammen for individets dannelse og udvikling
- At du er bevidst om, at forældres holdninger og deltagelse i børnenes liv, har betydning for børnenes fællesskaber

På dagtilbudsområdet i Brønderslev Kommune arbejder vi ud fra et fælles Børnesyn. Dette danner grundlag for vores pædagogiske praksis. Børnesynet har en betydning for den måde, vi møder børnene på. Vi ser børn som kompetente aktører, der har brug for omsorg, udfordringer og positive forventninger. Sproget skaber virkeligheden og vi arbejder derfor bevidst med narrativer. Vores dagtilbud skal danne rammen for det gode børneliv, og vi arbejder ud fra en erkendelse af, at alle børn har brug for at være en del af et fællesskab, hvor de føler sig set, hørt og forstået. Vi ser børnenes initiativer og perspektiver som noget centralt i forhold til at udvikle selvværd og gå-på-mod. Børnene skal opleve glæde ved at lære, hvorfor vi har ansvar for at have fokus på dette igennem hele vores dag. Med KVALid har vi fokus på at opkvalificere læringsmiljøerne omkring børn, da barnets forudsætninger skal forstås ud fra de rammer, som barnet indgår i - og de muligheder de har for at handle.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

I det daglige arbejde har vi hele tiden fokus på at agere ud fra Børnesynets intentioner. To gange årligt afholdes en fælles intro-dag for nye medarbejdere på skole- og dagtilbudsområdet, hvor der introduceres til Børnesynet, den systemiske tilgang, den sammenhængende børnepolitik og arbejdet med udvikling i fællesskaber. Børnesynet er vedhæftet stillingsopslag, når vi søger nye medarbejdere på dagtilbudsområdet. Dette sikrer et indblik i vores tilgang helt fra starten af ansættelsesforholdet.

Dannelse og børneperspektiv

Børn skal opleve at have indflydelse på deres hverdag og inviteres til aktiv deltagelse i egen læring. Dannelsesprocessen sker hele dagen, da der opstår mange daglige situationer, hvor barnet skal agere i samarbejde med andre. Det er i denne proces vi skaber forudsætninger for, at barnet oplever at være medskabere af egen læring. Det er ligeledes i denne proces, at børnene kan lære, at verden er større end dem selv, og at det er en fælles opgave at passe på hinanden og på fællesskabet.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Børnene i dagtilbud skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og for at styrke den demokratiske forståelse. Gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer inviteres barnet til at være aktivt deltagende og have reel indflydelse på dagligdagen og aktiviteterne i institutionen. De voksne støtter børnene i at forholde sig

prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, så de oplever at være en del af et demokratisk og mangfoldigt fællesskab.

Leg

Legen har værdi i sig selv og er grundlæggende for børnenes sociale og personlige læring, trivsel og udvikling. Derfor udgør legen et særdeles vigtigt element i vores forståelse af den måde, hvorpå børn tilegner sig livserfaringer. Børns nysgerrige og eksperimenterende tilgang til verden og legen skal imødekommes og prioriteres i det daglige arbejde. Vi ser den frie og spontane leg som en vigtig del af barnets hverdag - her har barnet mulighed for at udvikle selvbestemmelse og indflydelse sammen med andre. Legen skal ske på børnenes præmisser, men kan rammesættes af de voksne, så den udvikles og nuanceres i samarbejdet.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi voksne går foran, ved siden af og bagved børnene i både voksen- og børneinitieret leg. Vi arbejder ud fra ICDP, som understøtter samspillet og hvor den voksne har ansvaret for relationen. Vi arbejder med at inddele læringsrummene med plads til mindre grupper, både indendørs og udendørs.

Læring

Børns læring i dagtilbud skal forstås bredt og handler om at understøtte børns kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive udvikling. Det indebærer bl.a. at stimulere børnenes nysgerrighed, gåpåmod, selvværd, sprog og motorik, hvilket sker gennem fx leg, relationer og udforskning. Børns læring tænkes ind i den daglige praksis på tværs af strukturer. Vi har fokus på at skabe læringsmiljøer, der sikrer deltagelsesmuligheder for alle og at processer er meningsskabende og motiverende for børnene. Trygge relationer i fællesskabet har stor betydning for børnenes læringslyst, da det er i samarbejde med andre, at læring og udvikling kan finde sted. Børns læring finder sted i både børne- og vokseninitierede aktiviteter, leg og rutinesituationer, og et stærkt pædagogisk læringsmiljø har derfor fokus på kvaliteten i alle typer af situationer gennem hele dagen.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at tilrettelægge læringsmiljøer med udgangspunkt i muligheden for udforskning og udfoldelse af læringsituationer, der understøtter barnets udvikling. Vi har

fokus på at balancere fordelingen af børne- og vokseninitierede aktiviteter i løbet af hele dagen og hver dag, så mulighed gives for at læring kan opstå planlagt og spontant. Vi har fokus på at hjælpe børnene med at komme fra idé til handling, med fælles planlægning og sammen finde løsningsmuligheder. Vi har fokus på børnenes nærmeste udviklingszone, således, at der stilles krav og aktiviteter, som børnene har mulighed for at lykkes med og som børnene samtidig lærer af og udvikles gennem.

Børnefællesskaber

Dagtilbuddet skal skabe rum for, at børn kan etablere venskaber og fællesskaber på tværs af alder, køn og kultur. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så der er en balance mellem initiativer fra det enkelte barn og hensyn til fællesskabet.

Vi arbejder med inkluderende børnefællesskaber, hvor vi møder barnets behov og viser det, at der er plads til alle i vores fællesskab. Et trygt børnefællesskab er fundamentet for børns sociale liv og trivsel og det er her børn udvikler vigtige kompetencer som engagement og samarbejde med andre børn. Børn lærer her at have indflydelse på eget liv og bidrage til fællesskabet.

Børn indgår hver dag i forskellige meningsfulde fællesskaber, der er motiverende for deres trivsel og læring. Det er både forældre og personale der er ansvarlige for at skabe et inkluderende miljø i institutionen, som alle kan indgå i.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at tilgodese hele børnegruppens behov og interesser og skabe et inkluderende læringsmiljø, hvor der tages udgangspunkt i den aktuelle børnegruppens forskellige behov, aktivitetsniveau og interesser. Vi er opmærksomme på at være lyttende og indgå i dialog med børnene, samt være opmærksomme på børnenes nonverbale sprog og agere herefter. Vi har fokus på at få alle med og skabe fælles opmærksomhed og støtte alle børn i at have muligheden for at være en del af både vokseninitierede aktiviteter og børnenes egne lege.

Pædagogisk læringsmiljø, herunder arbejdet med fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljøer

Tilrettelæggelsen af det pædagogiske læringsmiljø skal ske ud fra hensyn til børnenes perspektiver og deres forskellige forudsætninger samt børnefællesskabet og børnegruppens sammensætning. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges

gennem hele dagen. Det betyder, at det pædagogiske personale arbejder bevidst med både leg, spontane og planlagte aktiviteter og rutiner, så børnenes trivsel og læring er i fokus i alle situationer.

Udgangspunktet for børns læring er et trygt og inspirerende pædagogisk læringsmiljø. Læringsmiljøer, både ude og inde, skal understøtte de værdier den pædagogiske praksis bygger på, den faglige tilgang til den aktuelle børnegruppe samt den kvalitet vi gerne vil opnå.

Børnemiljøer skal forstås bredt og dækker over det samlede fysiske, psykiske og æstetiske miljø.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi arbejder med læring hele dagen, hver dag, hvilket er afspejlet i kvaliteten i de rutineprægede situationer og i vores indretning af de fysiske læringsmiljøer, både ude og inde. I indretningen af læringsmiljøer inddrager vi børnenes perspektiver og den aktuelle børnegrupes behov og arbejder bevidst med mulighederne for læring. Via blandt andet Børnesynet og KVALid justerer vi løbende læringsmiljøerne *omkring* det enkelte barn og børnegruppen.

Forældresamarbejde

Samarbejdskultur er et fælles ansvar mellem institutionen og hjemmet som understøtter det pædagogiske arbejde. Dette gør vi ved at inddrage forældrenes viden og personalets faglighed om børns læring, trivsel, udvikling og dannelse og centrere samarbejdet om dette.

Det kan også involvere, at personalet informerer forældrene om det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet, og at det pædagogiske personale vejleder forældrene efter behov og understøtter barnets læring i familien. Samarbejdet skal være baseret på tillid, tilpasses den enkelte families behov og have fokus på at få talt om de gensidige forventninger til hinanden.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Vi har fokus på at anse alle forældre som værdifulde samarbejdspartnere, hvor tillid skabes ved at forældrenes værdier, kultur og synspunkter respekteres, og der tages initiativ til kontakt og dialog med gensidig udveksling af informationer. Vi har fokus på

regelmæssigt at afholde møder med forældre og arrangementer, hvor indholdet blandt andet er præget af hvad forældrene er optagede af. Vi har fokus på at have en systematik for hvordan nye forældre bydes velkommen og sikres den rette information før, under og efter opstart. Vi anvender kommunikationsplatformen Aula, der er med til at styrke samarbejdet mellem forældre og institution og giver forældrene mulighed for at følge med i hverdagen og den pædagogiske praksis i institutionen.

Børn i udsatte positioner

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det understøtter læring, udvikling, trivsel og dannelse hos børn i udsatte positioner. Med børn i udsatte positioner menes der bl.a. børn med svag socioøkonomisk baggrund og med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, men udsathed er et dynamisk fænomen, og alle børn kan, i perioder, opleve at stå uden for børnefællesskabet i løbet af deres tid i dagtilbud. Børn i udsatte positioner har i særlig grad brug for at blive mødt med positive forventninger og opleve, at de er en betydningsfuld del af fællesskabet. De skal udfordres og opleve mestring i voksen- og børneinitierede lege og aktiviteter. Kvaliteten af samspillet mellem barnet og det pædagogiske personale samt den generelle kvalitet i dagtilbuddet har særlig stor betydning for børn i udsatte positioner.

Alle børn er unikke og har forskellige forudsætninger. Derfor tilrettelægger vi den pædagogiske praksis således, at alle har lige deltagelsesmuligheder i betydningsfulde fællesskaber. Børn i udsatte positioner skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

I Brønderslev Kommune betyder det at vi...

Vi har fokus på etableringen af stærke læringsmiljøer for alle børn og tilbyder læringsmiljøer der bedst muligt tilgodeser det enkelte barns behov. Heri indgår en hensigt om at fordele børn i udsatte positioner fx børn med sproglige og/eller sociale vanskeligheder, i de institutioner der kan imødekomme disse vanskeligheder. Derfor har vi oprettet såkaldte *pluspladser* i udvalgte institutioner.

Sammenhænge, herunder inddragelse af lokalsamfundet

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så børnene oplever sammenhæng i overgangene. At understøtte og skabe en tryk sammenhæng på tværs sker i et tæt samarbejde mellem forældre, dagtilbud, skole og SFO/fritidshjem. Det sidste år i dagtilbud

bliver det pædagogiske læringsmiljø tilrettelagt med skoleforberedende aktiviteter. Det handler bl.a. om, at børnenes nysgerrighed stimuleres, og at børnene støttes i fx at fordybe sig og være vedholdende. Dagtilbuddets arbejde med børnenes trivsel og deltagelse i børnefællesskaber og evner til at danne relationer er desuden en vigtig del af de skoleforberedende aktiviteter.

De vigtige overgange i børns liv, har stor betydning for deres trivsel og arbejdet med at forberede børn på denne overgang er en stor del af deres institutionsliv. Arbejdet understøtter børns lyst til at lære og giver dem mod på nye oplevelser.

Samarbejdet med lokalsamfundet kan indebære forløb med biblioteker, idrætsforeninger, museer, plejehjem, erhvervsliv mfl. Det er det pædagogiske personale der sikrer, at eventuelle samarbejder, foregår indenfor den pædagogiske ramme, samt at de altid har børns trivsel, læring, dannelse og udvikling for øje.

I Brønderslev Kommune betyder det at...

Den sidste tid i nuværende dagtilbud skal der arbejdes med at skabe sammenhæng til kommende dagtilbud for at sikre den gode overgang i overensstemmelse med "Formålsbeskrivelsen og handleplan for den gode overgang". Vi laver overgangsbeskrivelser i Hjernen&Hjertet.

De seks læreplanstemaer

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i de seks læreplantemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring. Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer. De seks læreplanstemaer skal ses i sammenhæng og samspil med hinanden og forekommer i praksis ikke som adskilte temaer. Der kan hentes inspiration i KVALid materialet.

Vi arbejder ud fra en bred læringsforståelse, som særligt er kendetegnet ved nærværende voksne, som har opmærksomhed på børnenes behov og initiativer. Vi arbejder med mindre læringsmiljøer, hvor vi skaber muligheder og tilbud til børnene, som støtter deres trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Integrerede institutioner skal udarbejde to planer – én for vuggestuen og én for børnehaven.

Et vigtigt aspekt i dette arbejde er evaluering, hvorfor dette præsenteres først herunder.

Institutionerne kan finde inspiration til arbejdet her:

[Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold | emu danmarks læringsportal](#)

Evalueringskultur

I Brønderslev Kommunes dagtilbud forholder vi os løbende til vores pædagogiske praksis. Evaluerende pædagogisk praksis handler om løbende og systematisk at evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø, børnegruppens og det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. En systematisk evaluerende pædagogisk praksis og dokumentation heraf, styrker kvaliteten af det pædagogiske læringsmiljø og sikrer, at det hele tiden er justeret og tilpasset den aktuelle børnegrupes behov.

Hos os betyder det at vi...

Vi benytter Kvalid som et selvevalueringsredskab til at have en systematisk evaluering af vores daglig praksis og derved opnå bedre kvalitet af vores pædagogiske praksis. Vi er stadig i gang med implementeringsfasen og derfor arbejder vi i det store fællesskab om Kvalid. Senere er det meningen, at det skal ud på hver enkelt stue og evalueres i forhold til hvilken børnegruppe man har.

Vi er yderligere i en opstartsfasen med et loop i vores forældrebestyrelse i Kvalid, som omhandler evalueringen af institutionens modtagelse af nye børn.

Vi evaluerer ud fra et børneperspektiv. For at justere rammerne ud fra det individuelle barns behov og handlemuligheder for at kunne indgå i det forpligtende børnefællesskab.

Der bliver løbende evalueret på børnenes tarv og børn i udsatte positioner på stuemøder og personalemøder. Der afholdes opfølgingsmøder med forældre og øvrige samarbejdspartner. Vi kommer til at arbejde med TOPI som et evalueringsredskab for børn trivsel fremadrettet.

Dette tema kommer vi til at arbejde med i forlængelse af vores temaer i alle måneder, så vi har mulighed for at evaluere systematisk efter hvert tema.

Alsidig personlig udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn, samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hos os betyder det at vi...

Vi benytter os af vores relation, kendskab og observationer om barnet. Dette betyder at vi hos os arbejder med dette via at have fokus på.

Vi understøtter barnets selvstændighed. Vi giver barnet mulighed for at udtrykke sine følelser/behov, vi anerkender og imødekommer barnets ønsker og forslag. Vi giver børnene mulighed for at have indflydelse på hverdagens forløb i form af aktiviteter og snakke, aktiviteter som at bygge hule, lege politi/røver, male, tegne osv.

Vi understøtter barnet i selvhjulpenhed. Vi har en udviklingskultur og ikke en fejlfindingskultur, vi italesætter at vi øver os og at det er okay at ting er svære. Vi understøtter deres udvikling af kompetencer, i form af guidning og vejledning. Dette foregår i løbet af hele dagen, men primært i garderoben, spisesituationer, på toilettet og i lege.

Vi understøtter barnets mentale robusthed. Dette gør vi ved at hjælpe barnet til at turde at stå frem foran andre, turde at være nysgerrig og være engageret. Vi understøtter barnet i at få et godt og stærkt selvværd igennem ros og anerkendelse. Vi er bevidst om at vi som voksne er rollemodeller for børnene. Derfor skal vi selv turde vise engagement og gåpåmod. Vi skal understøtte deres mestringsevne igennem dialog, ros og vejledning.

Vi understøtter børnene i at bruge kommunikation som et redskab til at håndtere konflikter. Vi er en neutral part når vi indgår i en konflikthåndtering, fordi alles

synspunkter er vigtige. Vi understøtter barnet i at udvikle empati og sympati. Vi viser barnet at det okay at føle og lærer barnet at sætte ord på sine følelser.

Vi understøtter barnets kendskab til gensidig respekt. Dette sker gennem kommunikation, vi lærer barnet om at indgå i en dialog. Dette sker ved at lytte når der er en anden der snakker, både voksne og børn, og snakke når den anden er færdig. Dette sker eksempelvis i samlinger. Vi lærer dem at alle har en værdi og alle har noget at byde på. Vores børnesyn er at alle børn er ligeværdige. Derfor har vi fokus på inklusion over integration. Alle børnene har ret til en stemme i fællesskabet. For at kunne deltage i børnefællesskaberne lærer vi børnene at regulere sig og justere sig fysisk og mentalt. Vi understøtter børnene i at turde at deltage og være en del af fællesskabet. Dette gør vi gennem vores trygge og tætte relation vi har skabt til barnet. Vi har fokus på at understøtte barnets følelse af at have værdi i fællesskabet. Dette gør vi igennem at vise tiltro til barnet.

Vi arbejder med det: inden udgangen af Juli og Marts samt evaluering af evalueringskultur.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hos os betyder det at vi...

Vi arbejder med den sociale udvikling ved at vi guider og hjælper børnene med, at sætte ord på følelser og oplevelser i samspil med andre. Vi hjælper dem i at danne relationer og få legekammerater, hvis nogle er ufrivilligt alene. Både at se og mærke sig selv og hinanden og forståelsen for at kunne være sammen i et børnefællesskab. Dette gør vi ved at arbejde med turtagning, fælles lege, mindre børnegrupper, at kunne bede om hjælp, samling på stuen, hvor vi snakker om

hvem vi mangler i dag, m.m. Vi synliggør det enkle barns ressourcer og styrker for at gøre dem værdifulde i børnefællesskabet.

Vi inddrager børnene i at hjælpe os og opfordre dem til at hjælpe hinanden og at de i samspil gør brug af børnenes egne erfaringer overfor de mindste/ynge, som ikke helt mestre samme viden og kunnen. Dette gør at de får oplevelse af at føle sig betydningsfulde og værdifulde i børnefællesskabet.

Vi har fokus på konflikthåndtering i børnegrupperne, ved at vi benævner handlinger og følelser, så det bliver tydeligt overfor børnene hvad der sker omkring dem, og vi anvender materialet fra Fri for mobberi og face:it Bo i vores daglige pædagogiske arbejde. Igennem konflikthåndtering har vi fokus på ikke at skabe en negativ fortælling omkring barnet.

Endvidere er der fokus på barnets følelser og at bevidstgøre, at det er okay at føle og lære at kunne håndtere egne følelser. Igennem arbejdet med Face:it Bo får børnene et indblik i de forskellige følelser og hvordan man aflæser andres følelser. Dette giver en forståelse for at kunne drage omsorg og tage hensyn til andres behov.

Vi arbejder med det : inden udgangen af September og Februar samt evaluering af evalueringskultur.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hos os betyder det at vi...

Kommunikation og sprog er som læreplanstema aktivt og i afgørende sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer i den pædagogiske praksis i børnehaven.

Vores sprogarbejde foregår igennem alle hverdagssituationer over alt, inde, ude, på gåturen, toilettet m.fl., hvilket betyder personalet skal være engageret i børnenes forskellige selvvalgte aktiviteter/hensigter – ved at personale er nysgerrige og spørgende til hvad børnene laver og leger.

Førskolegruppen deltager i arrangement sprogfitness i samarbejde med biblioteket.

Her i børnehaven sprogvurderes alle 3- årige børn, og vi er i tæt dialog med forældrene, hvis vi vurderer, at barnets sproglige udvikling har behov for en fokuseret og fælles indsats. Ved yderligere behov for særlig indsats (fx små sproggrupper) indledes et samarbejde med talehørekonsulenten.

Der er yderligere fokus på at guide og støtte flersprogs børn i udviklingen af deres danske sprog. Det vi gør ved at vi låner bøger på dansk og på barnets modersmål. I dagligdagen har vi ekstra fokus på dialogen og sprogbrug med børnene. Sproggrupper bliver også brugt i forhold til flersprogs børn.

I løbet af en almindelig hverdag bliver der ofte sunget, læst og øvet rim og remser. Vi har samarbejde med Brønderslev bibliotek, som har udarbejdet sprogposer samt at inddrage børnene i valg af bøger når bogbussen er på besøg.

Yderligere har små og store børn stor interesse i, hvordan bogstaver og tal ser ud. Derfor hænger alfabetet og talrækken tydeligt frem på vores stuer. Vi følger gerne deres initiativer, interesse og lyst til ny viden. De kan finde inspiration rundt om i børnehaven både inde og ude.

Vi hjælper børnene med at sætte ord på og tyde deres handlinger, og vi guider børnene i at løse konflikter med sproget – frem for at være fysiske. Endvidere er der fokus på et positivt sprog til og om børnene. Vi er bevidste om sprogkulturen og, hvordan børnene bruger sproget. I forhold til udviklingen af deres sprogbrug har vi fx i vores hverdag sat fokus på den gode omgangstone og hvordan man sætter ord på fx en afvisning i en leg.

Yderligere hjælper vi børnene med at blive bevidst om deres non verbale, altså deres kropssprog. Hvordan ser kroppen ud, når den føler forskellige følelser. Dette er eksempelvis med til at de får redskaber til at aflæser deres kammerater, når de indgår i leg og generelt samvær.

Vi arbejder med det : inden udgangen af november og juni samt evaluering af evalueringskultur.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hos os betyder det at vi...

Vi har en dag ugentligt adgang til idrætshallen, her har vi mulighed for at lave motorisk vurdering og generelle observationer på barnets motorik. Her i børnehaven laves der motorisk vurdering på alle børn, og efter behov inddrages forældrene i et samarbejde om fælles indsats, som evt. kan suppleres af ekstern vejleder. Derudover inddrages resten af personalet til at hjælpe med at styrke de enkle børns evt. udfordringer.

Dertil har vi en kuperet, alsidig og stor legeplads, som bruges dagligt. Vores fysiske rammer bruges i hverdagen både til børneinitierede lege og til aktiviteter og lege, som personalet har tilrettelagt. Via. Kvalid har os voksne haft fokus på vores rolle i at være en aktiv del ude på legepladsen i relation til aktiviteter og bevægelse.

Indenfor er der finmotoriske materialer såsom sakse, perler, modellervoks og maling m.m. til rådighed for alle børnene på hver enkelt stue og ligeledes får de sanserne stimuleret, både indendørs og udendørs.

Vi, som voksne er bevidste om at vi er rollemodeller for at udvise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse. Børn er altid parat og meget ofte giver udtryk for stor bevægelsesglæde.

Der er megen kropslig læring i de daglige rutinesituationer, når der skal vaskes hænder, tages tøj af og på og der øves i at mærke og reagere på toiletrang, sult

og tørst. Kroplige fornemmelser og udfordring, farlig leg og dennes betydninger, som også ofte har brug for benævnelse, opmærksomhed og hjælp fra personale.

Vi arbejder med sanser, kropsbevidsthed og grænsesætning i den daglige praksis og dialog, hvor vi eksempelvis kan gøre brug af materialet fra *Fri for mobberi*.

Vi samtaler om at mærke og beskrive følelser i kroppen, ligesom vi taler om og øve sig i at kunne aflæse andres kropssprog: "Prøv at se på Peter; hvordan ser han ud lige nu?" Vi benytter *Face:it Bo* i samtalerne med børnene, som er et redskab som børnene kan bruge når de skal beskrive og vise deres følelser.

Vi øver også i at sidde stille og være i mere kropslig ro ved fx måltider og samlinger; Igen for at få en fornemmelse af egen kropslig tilstand og regulering af egen arousal fx ved børneyoga og mindfulness.

Vi arbejder med det : inden udgangen af august og januar samt evaluering af evalueringskultur.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskers forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hos os betyder det at vi...

Vi har en særlig interesse i at kigge på den natur som omringer os. Fx ved at være nysgerrige på de insekter eller planter som befinder sig på vores egen legeplads og

nærmiljø.

Naturen ligger op til en helt særlig bevægelsesglæde, hvor vi kan udfordre vores kroppe på en anden måde end indendørs.

Yderligere bliver vores sanser stimuleret ved fx, at føle temperaturens forskelle, hvilket også giver læring i hvilket overtøj der skal bruges på forskellige årstider, dufte fra nye udsprungne blomster, de forskellige farver som eksistere på de forskellige årstider, høre dyrelivet, smage på fx naturens blade, frugter eller mad over bål. Børnenes Matematisk opmærksomhed understøttes ligeledes ved at se på former, farver og mønstre i naturen.

Vi har på vores legeplads fokus på tilbuddet om forskellige læringsmiljøer. Ude i skoven er der mulighed for at klatre i træer og trække sig i mindre legegrupper. Bålpladsen bruges som læringsrum om fænomenet ild og det fælles ansvar og ejerskab i at holde bålet vedlige. I vores dyrehave, hvor vi har høns og kaniner lærer børnene om fx fra høne, til æg og til kylling eller livets gang. Yderligere har vi klatretårnet, sandkassen og værkstedet. Vi understøtter barnets nysgerrighed på naturen og udelivet ved at gå med dem i værkstedet eller undersøge hvilke ting de har fundet på legepladsen. Dette gør vi ved hjælp af Ipads eller andre relevante hjælpemidler.

Der foregår meget science i barnets almindelige hverdag. Vi sørger derfor for at være nysgerrige sammen med børnene og undersøger fx hvad der sker med den flydende sæbe, mens vi vasker hænder eller hvad sker der hvis vi rør ved en pind der har været i bålet.

I køkkenhaven har vi mulighed for at se hvad der sker, når vi planter et løg til at det springer ud.

Vi lever alle sammen i den samme verden. Bærdygtighedsbegrebet understøtter børnenes forståelse af at vi har et fælles ansvar for at passe på vores natur. Vi giver hønsene vores skrald fra madpakkerne og de giver os æg. Vi møger ud hos dyrene og bruger det efterfølgende til gødning i vores køkkenhave og blomsterbede. Genbrugs materialer (toiletruller, bærbakker, papkasser osv.) kan ved hjælp af børnenes fantasi udvikles til fx kikkerter, robotter eller andre kreative værker.

Vi arbejder med det : inden udgangen af oktober og maj samt evaluering af evalueringskultur.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hos os betyder det at vi...

Vi arbejder med kultur ved at se på traditioner i form af højtider så som jul, påske, halloween, fastelavn eller fødselsdage. Vores maddage er også indbegrebet af kultur, fordi vi er nysgerrige på madens oprindelse. Dette gør vi i form af at vi sammen med børnene er nysgerrig på eksempelvis julen, hvorfor holder vi jul? Derudover synger vi julesange, klippe og klistrer julepynt, spiser julemad osv.

Vi er nysgerrige på hinandens forskelligheder, kulturer, sprog og levemåder, det kunne f.eks. være i form af skilsmisefamilier - hvorfor har du to hjem? Religioner – hvorfor holder du ikke jul som vi gør?

Vi skal være med til at skabe en kultur i børnehaven med henblik på hvordan man er en god kammerat, hvordan man spiser, hvordan man snakker, hvordan man lytter osv.

Vi hjælper børnene med at stifte bekendtskab med de æstetiske udtryk: dans, musik, tegne, male osv. Vi understøtter børnene i at udtrykke sig og dermed blive inkluderet i et fællesskab. Det er vigtigt at vi giver plads til barnets fantasi og forestillinger, der er ikke noget der er rigtigt og forkert i deres æstetiske udtryk. Vi har fokus på processen og ikke produktet, fordi barnet udvikler sig i processen. I hverdagen giver vi børnene mulighed for at udtrykke sig æstetisk ved hjælp af at stille eksempelvis karton, maling, sakse, farveblyanter m.m. i børnehøjde, således at børnene kan se og dermed blive interesseret og optaget af noget de godt kunne tænke sig at lave.

Vi har som personale et ansvar for at skabe fællesskaber som er rummelige, åbne, mangfoldige og udviklende, med fokus på at alle børn har en vigtig rolle i det store børnefællesskab og at de alle kan bidrage med noget. Dette sker f.eks. både som tilskuer/observerende og som aktiv deltagende, f.eks. i samlinger, pædagogiske aktiviteter m.m. Vi skal understøtte børnene i at være med på hver deres måde og at det er okay at være forskellige og deltage på forskellige måder, det kunne f.eks. være under samling hvor der er en sangleg i gang, hvor alle deltager, men på forskellige niveauer.

Alt dette skal ske i samarbejde med forældrene, hvor vi er nysgerrige på forældrenes kulturer, traditioner og levemåder, således at vi sammen skaber et fællesskab, hvor vi sammen er nysgerrige på hinanden og børnene, således at vi udvikler og understøtter barnets ressourcer og kompetencer.

Vi arbejder med det : inden udgangen af december og april samt evaluering af evalueringskultur.